

Ikt. sz.: NOB-42/28-8/2023.

NOB-10/2023. sz. ülés
(NOB-18/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti Összetartozás Bizottságának**
2023. november 13-án, hétfőn, 10 óra 10 perckor
az Országház Gróf Esterházy János termében (földszint 1.)
megtartott részben zárt ülésének nyílt napirendi pontjáról

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter éves meghallgatása</i> <i>(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)</i>	5
<i>Dr. Semjén Zsolt tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások, vélemények</i>	11
<i>Dr. Semjén Zsolt válaszai, reflexiói</i>	18
<i>A nyílt ülés berekesztése</i>	25

Napirendi javaslat

1. Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, nemzetpolitikaért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Kb. 12.00 órától:

2. Nagykövetjelölt kinevezés előtti meghallgatása
Előterjesztő:
Varju Krisztina Dóra, a Külgazdasági és Külügyminisztérium európai kapcsolatok fejlesztéséért felelős helyettes államtitkára
(Zárt ülés!)

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Pánczél Károly (Fidesz), a bizottság elnöke

Herczeg Tamás (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Dr. Molnár Zsolt (MSZP), a bizottság alelnöke
Jakab István (Fidesz)
Zsigó Róbert (Fidesz)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Tiba István (Fidesz) Herczeg Tamásnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter

Megjelentek

Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára,
Dr. Szilágyi Péter, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára
Erdélyi Rudolf Zalán, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. vezérigazgatója
Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok, hölgyeim és uraim! Nagy szeretettel köszöntök mindenkit a Nemzeti Összetartozás Bizottságának mai ülésén. Külön nagy szeretettel köszöntöm dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes urat és munkatársait, Potápi Árpád János államtitkár urat, munkatársait az államtitkárságról.

Nemcsak egyszerűen egy miniszteri meghallgatás történik, hanem ma van a magyar nyelv napja, hiszen 1844-ben ezen a napon vált hivatalossá az, hogy a magyar nyelvet hivatalosan is lehet használni az országban a közhivatalokban, az előljáróságokban. Miután a Nemzeti Összetartozás Bizottsága ülésén vagyunk, és miniszterelnök-helyettes urat is nemzetpolitikáról fogjuk meghallgatni a szokásos éves tájékoztatóján, különleges nap ez a mai, hiszen egy nemzet megmaradásának az egyik legfőbb eszköze a nyelve. S itt több ezer éves nyelvünkről beszélhetünk, egy különleges kód a maga szépségével, nagyszerűségével, és talán a legnagyobb a nemzetmegtartó ereje és a legnagyobb összekötő kapocs. Úgyhogy tisztelettel köszöntöm önöket a magyar nyelv napján is.

A bizottsági ülésről távolmaradását előzetesen írásban bejelentette dr. Tiba István, Fidesz; Berki Sándor, Párbeszéd; Dócs Dávid, Mi Hazánk. Dr. Tiba István képviselő urat Herczeg Tamás alelnök úr fogja helyettesíteni. Így megállapítom, hogy a helyettesítéssel együtt a bizottságunk hét fővel határozatképes.

Kérdezem a bizottságot, elfogadja-e a kiküldött napirendet. Aki igen, kérem, most szavazzon! (Szavazás.) Köszönöm szépen. 7 egybehangzó igen szavazattal a napirendet elfogadtuk.

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter éves meghallgatása (Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Első napirendi pontunk: dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr meghallgatása, aki nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter. Tájékoztatom a bizottságot, hogy az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján hallgatjuk meg miniszter urat a bizottságunk hatáskörébe tartozó feladatok kapcsán.

Köszönöm miniszter úrnak a megjelenését, azt, hogy időpontot és idén is alkalmat adott erre. Egyben tisztelettel felkérem tájékoztatója megtartására.

Dr. Semjén Zsolt tájékoztatója

DR. SEMJÉN ZSOLT nemzetpolitikáért felelős miniszter, miniszterelnök-helyettes: Igen tisztelt Elnök Urunk! Tisztelt Bizottság! Először is szeretném megköszönni a lehetőséget, hogy újra itt lehetek, azt hiszem, immár tizenharmadszor - ha jól számolom - egy lendületben. Ha a tisztelt bizottság megengedi, igaz, hogy tizenharmadszor számolok be, de egy rövid áttekintést mégiscsak adnék az egész nemzetpolitikáról, és természetesen, gondolom, utána a szokásoknak megfelelően kérdések, meglátások, hozzászólások után igyekszem válaszolni a felmerült kérdésekre.

Talán érdemes azzal kezdeni, hogy 2010-ben lehetőségünk nyílt arra, hogy alapjaitól gondoljuk át a nemzetpolitikát, és nem egy toldozás-foldozás történt, hanem filozófiailag átgondolva építettük fel a magyar nemzetpolitikát, és ezt cizelláljuk évről évre. Amiért az egészet csináljuk, az a magyar nemzet megmaradása. A magyar állam értelme és célja, hogy a magyar nemzet megmaradjon és a magyar emberek életminősége javuljon. Nyilvánvaló, hogy akkor tud megmaradni a magyar nemzet, ha

minden nemzetrésze megmarad. Mert ha például eltűnne az erdélyi nemzetrész, akkor az egyetemes magyarság csonkulna meg; ugyanígy, ha eltűnne a felvidéki magyarság. Tehát ahhoz, hogy az egyetemes magyarság megmaradhasson, a magyar nemzetrészeknek meg kell maradni az egész Kárpát-medencében és a diaszpórában. Én azt a képet szoktam használni, hogy a magyar nemzet egy háromlábú székhez hasonlítható, amelynek egyik lába az anyaországi magyarság, a másik lába a Kárpát-medencei magyarság, a harmadik pedig a diaszpóra magyarsága, és bármelyik láb kitörik, kiesik, akkor a szék borul fel, maga az egyetemes magyarság csonkul. Azt kell mondanom, a nemzetpolitikánk következtében annyi bátran kijelenthető, hogy aki meg akar maradni magyarnak, ahhoz a magyar állam minden segítséget megad.

Négy olyan terület van, ami a határon túli magyar megmaradáshoz szükséges. Itt zárójelben jegyzem meg, hogy természetesen egy erős anyaország kulcsfontosságú, mert az anyagi fedezetet mégiscsak a magyar állam biztosítja, a diplomáciai háttérrel, és így tovább, sorolhatnám; tehát egy erős Magyarország nélkül nyilván nem lehet erős határon túli magyar politikát folytatni. De miután ez messze meghaladná az időkeretet, ezért most az erős Magyarország kérdéskörét kihagyva, a szűk értelemben vett nemzetpolitikai lépésekről beszélnek. Ennek négy kulcsfontosságú pillére van: az első az identitásmegőrzés; a második a nemzet közjogi egyesítése, vagyis a honosítás; a harmadik a gazdaságfejlesztés a Kárpát-medencében; a negyedik pedig az etnikai alapú magyar politikai szervezetek támogatása. A leghosszabban az identitásmegőrzésről beszélnek, mert ez a legszerteágazóbb, de néhány mondattal a végén érinteném a másik három területet is.

Még mielőtt a szorosán vett identitásmegőrzésre rátérnék, fontos annak a deklarálása, hogy mindennek a megalapozását törvényileg elvégeztük. Például az alkotmány, Magyarország új Alaptörvénye már nem csak annyit mond, hogy a magyar állam felelősséget érez a határon túli magyarságért - mert hogy ki mit érez, az egy szubjektív dolog -, hanem a magyar állam felelősséget visel a külhoni magyarságért. Ennek az egész törvényi háttérrel megalkottuk. Most egy példát említek: mondjuk, a nemzeti összetartozás törvénye; és megalkottuk ennek az intézményrendszerét is, amely a Bethlen Gábor Alap - Erdélyi Rudolfot itt külön tisztelettel köszöntöm -, és amely az egyik legjobban működő pénzügyi alap a magyar államrezonban. Ahogy nagyapám mondta, hogy minden jótett elnyeri a maga büntetését, ez itt is megtörtént, mert egyre újabb és újabb területek kéredzkednek be a Bethlen Gábor Alap alá és az Erdélyi Rudolf által vezetett intézménynek a körébe, hogy minél hamarabb megtörténhessenek a kifizetések, így az egyházpolitika, de már számtalan más terület is ott van. Ez azért nagyon fontos tehát, hogy legyen egy olyan pénzügyi rész, amelyik a külhoni támogatásokat gyorsan és precízen el tudja intézni.

Létrehoztuk ennek a szervezeti alapjait is, most kettőt említenék ebből: az egyik a Magyar Diaszpóra Tanács. Ugye, ez azért volt fontos, mert korábban, amikor olyan kérdések voltak a tanácskozás asztalán, hogy mondjuk, Bukarestben kormányon vagyunk-e vagy sem, Pozsonyban bent vagyunk-e a parlamentben vagy sem, akkor azért nehéz volt fölállni, hogy na, jó, jó, de mi van a Sydneyben élő cserkészekkel. Ezért létrehoztunk egy külön szervezetet a diaszpóra magyarságának, a Magyar Diaszpóra Tanácsot, ahol kontinensenként ernyőszervezetek alá rendezve tartjuk a kapcsolatot a sok száz magyar diaszpóraszervezettel.

A legfontosabb intézményi szervezetünk a Magyar Állandó Értekezlet. Ugye, az ismert, hogy ezt annak idején hat évig nem hívták össze. Itt külön nagy tisztelettel köszöntöm Szili Katalin elnök asszonyunkat, az ő múlhatatlan érdeme, hogy akkor a magyar-magyar tanácskozást átmentette a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumával. De lényeg az, hogy 2010-ben visszaállítottuk a Magyar Állandó Értekezletet, ami nemcsak az egyetemes magyarság legmagasabb tanácskozó testülete, hanem döntéshozó, iránymutatás tekintetében is, de például, hogy mely szervezetek tartoznak a nemzeti jelentőségű intézményekhez vagy programokhoz, azt a Magyar

Állandó Értekezlet dönti el. Tehát a lényeg az, hogy mind alkotmányosan, mind törvényileg, mind intézményi struktúra területén felállítottuk a szisztémát, és ez zökkenő nélkül, most már tényleg cizelláltan és olajozottan működik.

A szoros értelemben vett identitásmegőrzés fejezetéhez mondanék néhány számot, anélkül, hogy túl sok számot mondanék, de néhány szám azért önmagáért beszél. A külhoni magyarság támogatását 2010-hez képest minimum megtízszereztük. Valójában jóval magasabb a szám, ha a gazdaságfejlesztést is beleszámoljuk, de csak az identitás megőrzésénél is megtízszereztük. Ez azt jelenti, hogy 2010 óta 1300 milliárd forintot fordítottunk a külhoni magyarság identitásának megőrzésére, 2010-ben 13 milliárd volt, 2023-ban 150 milliárd/év a költségvetési forrás erre. Tényleg csak a számok nyelvén, jelzésszerűen mondom, hogy 5500 szervezetnek nyújtottunk támogatást. Azért ez 40 ezer komoly támogatás lebonyolítását jelenti, és ez 7 ezer nagy és komoly beruházás határon túl.

Az előbb említettem a nemzeti jelentőségű intézményeket. Ez azért fontos, mert persze pályázati alapon történik a határon túli magyar szervezetek segítése, de van néhány olyan nagyon nagy határon túli intézmény, amit nem lehet kitenni annak, hogy most éppen nyer a pályázaton vagy nem nyer. Ezért a MÁÉRT döntése, nemcsak iránymutatása, hanem döntése alapján vannak nemzeti jelentőségű intézmények és programok, ebből van szám szerint 96 darab, amelyek kiszámítható módon kapják a finanszírozást. Egy példát mondok, mondjuk, a Sapientia Egyetem. Nyilván a Sapientia támogatása nem függhet attól, hogy most egy pályázatnál nyer vagy nem nyer, ezért fontos, hogy kiszámítható legyen a finanszírozása. 115 milliárd forintot fordítunk a nemzeti jelentőségű intézmények kiszámítható finanszírozására.

Amit én az egyik legfontosabb dolognak, nem, a legfontosabb dolognak tartok a határon túli magyarság identitásának megőrzésében, az az oktatás támogatása, és büszkén mondhatom azt, hogy 220 ezer gyerek tanul úgy magyar iskolákban, ami után évente 100 ezer forintos támogatást kap. Ez az óvodától az egyetemig van. Ugye, ezt huszonnégyezer-valahányszáz forintról emeltük meg... Mennyi volt? (*Potápi Árpád János: 22 400.*) 22 400-ról emeltük meg 100 ezer forintra. Először a kárpátaljaiak tekintetében, majd most minden külhonban magyar iskolába vagy óvodába vagy felsőoktatási intézménybe járó gyerek tekintetében. Valójában ennél nagyobb szám, tehát 300 ezer az, amit bátran merek mondani, az a gyerekszám, amely magyarul tanul. De ebben már benne vannak a diaszpórában a hétvégi iskolák és így tovább. De akik a 100 ezer forintot kapják, azok körülbelül 220 ezren vannak. De összességében a szám az igaz, hogy 300 ezer olyan gyerek van, aki a magyar állam támogatásával valamilyen szinten magyarul tanul, magyar intézményben tanul.

A másik ilyen szívügyünk a Határtalanul! program, amelynek a célja az, hogy a magyar iskolába járó gyerekek intézményes formában jussanak el külhonba. Támogatjuk egyébként azt is, hogy a külhoniak Magyarországra vagy mondjuk, az erdélyiek a Felvidékre, a felvidékiek a Vajdaságba, hogy átszöjjük az egész Kárpát-medencét. Itt valójában mi katalizátorok vagyunk, mert először történik meg egy ilyen tanulmányi kirándulás, és az a tapasztalat, hogy utána barátságok szövődnek, és onnantól kezdve már a családok egymást látogatják, és tőlünk függetlenül is tartják egymással a kapcsolatot.

A számok nyelvén: 520 ezer magyarországi gyerek vett részt mintegy 10 ezernyi tanulmányi kiránduláson külhonban 2011 óta, amióta a programot meghirdettük. 2023-ban egyébként 50 ezer gyerek vesz részt ilyen Határtalanul! programban, és ehhez jön még - a Rákóczi Szövetség által támogatott módon - körülbelül 13 ezer gyerek programja.

Az egésznek a súlyára megint csak egyetlen számot mondanék: amikor a Kárpát-medencében megrendeztük a vetélkedőt ennek kapcsán, 160 ezer gyerek vett részt, játszott ezen a vetélkedőn, ami azért mutatja az egész súlyát és a sikerét.

A programok tekintetében. Mondanék néhányat: például az óvodafejlesztési program. Közel ezer óvodát építettünk, újjítottunk fel, kilencszáz-valamennyit, 60 milliárd forint értékben. Most csináljuk a negyedik ütemet. Ez azért nagyon fontos, mert az a tapasztalat, hogy ha a gyerek magyar óvodába jár, akkor könnyebben bekerül és megmarad a magyar oktatási intézményrendszerben.

Száz komoly sportberuházást hajtottunk végre, elég csak a Sepsire gondolni vagy Dunaszerdahelyre, illetve a jégkorong-akadémiákra.

Kárpátalja van, ugye, a legnehezebb helyzetben. Itt két speciális támogatást emelnék ki, a szociális támogatást, ez évente 2,5 milliárd forint, illetve a gyermekétkeztetési támogatást. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 4 ezer óvodás, kisiskolás étkeztetését biztosítjuk napról napra. Ez is 2,5 milliárdba kerül évente. És ehhez jön még 8 ezer személy fizetéskiegészítése, -támogatása, az ottani orvosok, tanárok, lelkészek, azért, hogy a magyar életminőség ne lehetetlenüljön el Kárpátalján sem.

Fontos networképítés a gyerekgyógyászok Kárpát-medencei rendszere, a védőnők Kárpát-medencei rendszerének a megszervezése. A networkkel kapcsolatban hadd mondjam azt, hogy például a pedagógusszövetség tekintetében 12 ezer tag, aki ebben a Kárpát-medencei pedagógus-networkben részt vesz, hasonlóan egyébként a vállalkozók tekintetében, sportolók tekintetében, médiamunkások tekintetében. De ez a hálózatépítés, ami nagyon bevált a Kárpát-medencében.

A családtámogatás tekintetében mindent megpróbálunk kiterjeszteni, ami nem speciálisan magyarországi lakhelyhez kötött. Két dolgot emelnék ki, az anyasági támogatást és a babakötvényt. Az anyasági támogatást 51 ezren igényelték Magyarországon kívül a Kárpát-medencében, a babakötvényt 47 ezren. És egyébként 25 ezer babacsomagot osztottunk ki.

A diaszpóra vonatkozásában. Amint már említettem létrehoztuk a Magyar Diaszpóra Tanácsot. Egyébként ezen a héten lesz, csütörtökön a Diaszpóra Tanács, pénteken pedig a Magyar Állandó Értekezlet.

Répás Zsuzsának, nyugodjék békében, volt a nagy innovációja és ő volt a nagy, lelkes szervezője a Kőrösi Csoma Sándor-programnak. Majd később ez kiegészült a Petőfi Sándor-programmal. Ez a diaszpóramagyarság, illetve a Petőfi Sándor-program keretében pedig a volt Osztrák-Magyar Monarchia területe, ahová ösztöndíjasokat küldünk ki a magyar szervezetekhez, akik sok esetben életet lehelnek ezekbe a szervezetekbe, vagy - hogy mondjam... - a parazsat lánggra lobbantják, és ott magyar órákat tartanak, magyar történelmet, néptáncot tanítanak, nemzeti ünnepek rendezvényeit megszervezik, és az élet minden területén segítenek abban, hogy például a diaszpóra vonatkozásában az eredetileg emigráns szervezetek most már minden magyarnak az ottani otthonát jelenthessék, azoknak is, akik tanulni mentek ki, dolgozni mentek ki, oda nősültek, hiszen a szoros értelemben vett emigráció véget ért '90-ben, aki akar, hazajöhet, és ezért fontos volt, hogy ezeket a gyökerében emigráns szervezeteket, annak minden értékével és pszichózisával úgy átalakítsák, hogy minden magyarnak az adott területen egyfajta otthona lehessen. A számok nyelvén: 2013 óta, amióta Zsuzsával ezt elindítottuk, ezer ösztöndíjast küldtünk ki és most 111 Kőrösi Csoma Sándor-programos, illetve Petőfi Sándor-programos ösztöndíjas megy ki évente. Ebben az évben is 111-en mennek ki a diaszpóra közösségeihez.

A hétvégi iskolák tekintetében is komoly előrelépést tettünk. Programokat szervezünk nekik, továbbképzéseket; anyagokat küldünk az Apáczai Csere Jánoson keresztül, nagyon komoly szakmai anyagokat. S azt kell mondanom, hogy most 225 ilyen hétvégi iskola van, amely a magyar állam támogatásával, segítségével a magyar tanítást intézi hétvégenként a diaszpóra területén. Nyilván persze ahány ország, annyi speciális helyzet; nyilván más Ausztrália, más Dél-Afrika, más az Egyesült Államok, más Kanada. Az egész világra kell működtetnünk a hétvégi iskolákat, de az a kialakult anyag, amelyet szakmailag, pedagógiailag előkészítettünk, működik, és a rendszeres kapcsolat most már evidenciaszerű.

Két innováció volt az elmúlt évben. Az egyik, amelyet talán úgy lehet nevezni, hogy nemzeti virtuális tér; úgy néz ki, hogy ezt január 1-jével el fogjuk tudni indítani. Ennek a lényege az, hogy a külhoni magyar kap egy kódszámot, és VPN-en keresztül kapcsolatba tud lépni a magyar állammal, ahol a kulturális, sportközvetítések, a magyar államrezon elérése lehetővé válik minden magyar állampolgár számára, azok számára is, akiknek nincs magyarországi lakcíme.

A másik pedig kifejezetten a diaszpóra vonatkozásában a Welcome Office, ez a Hazaváró-program, amely a kormányablakok tekintetében működik. Részint van egy olyan felület, amely a világ bármely pontján magyarul és angolul elérhető, ahol a nyugdíjintézetéstől kezdve a diplomahonosításon át a Magyarországra való hazatelepülés minden speciális esetét segíteni tudják. 27 ilyen Hazaváró-pont van Magyarországon, ahova ha bemennek, akkor egyablakos ügyintézővel tudjuk segíteni a hazatelepülésüket. Meg kell mondanom, hogy valami ritka bonyolult dolog, mert ahány ország van a világon, körülbelül annyi egyetemi rendszer, ezeknek a diplomáinak a honosítása végtelenül komplikált. Megjegyzem, szintén külön tortúra a társadalombiztosítás intézése, főleg az Európai Unióban, tekintve, hogy elméletileg egy embernek egy társadalombiztosítása lehet az EU-ban, de nyilvánvalóan teljesen életszerűtlen, és nemcsak a diaszpóra tekintetében, hanem aki kimegy pár évre dolgozni, mondjuk, Bajorországba, az Bajorországban nyilván létesíteni fog - miután ott fizet adót - társadalombiztosítást; tiszta hülyeség, hogy a magyar társadalombiztosítását elméletileg nem tarthatja fenn. Zárójel: dolgozunk a kérdés kezelésén. Ezt csak arra hoztam fel példának, hogy miután az élet nagyon sokszínű, ezért ezeknél az ablakoknál a hazatelepülés intézése valóban nemcsak Magyarország, hanem az egész világ államigazgatását érinti, hogy mi minek felel meg, ki hol mikor kapott vagy fizetett tb-járulékot, akkor annak a nyugdíját itt hogyan tudjuk intézni. Az élet végtelenül bonyolult realitását próbáljuk megoldani azoknak a nemzet- és honfitársainknak, akik a hazatelepülés mellett döntenek, reményeink szerint és látható módon egyre nagyobb számban.

Nem akarom húzni az időt, ezért a többiről tényleg már csak pár mondatot mondanék. A második ilyen nagy pillér a honosítás, a nemzet közjogi egyesítése. Ez nekem még egy személyes életcélom is volt, édesanyám erdélyi, pontosan tudom, mit jelent, amikor egy családot bozgoroznak. Ez egzisztenciálisan is fontos, érzelmileg is nagyon fontos; egyfajta történelmi igazságtételt is jelent a magyar állampolgárság felvétele. Ugye, ennek két lehetősége van: vagy a kedvezményes honosítás a Kárpát-medencében, vagy pedig az állampolgárság megállapítása a diaszpórában. Leegyszerűsítve: közeledünk ahhoz, hogy 1 millió 200 ezer nemzettársunkról mondassuk el, hogy honfitársunkká és polgártársunkká vált; az 1 millió 175 ezren túl vagyunk. Itt annyit mondhatok, hogy aki magyar állampolgár akart lenni, az lényegében magyar állampolgár lehetett.

Persze ez a honosítás az idők végéig fog tartani, de ez az 1 millió 200 ezer az a szám, akik akarták azt, hogy közjogi értelemben is a magyar nemzethez tartozzanak. Itt talán annyit érdemes még mondani, hogy először persze átjöttek Magyarországra ügyeket intézni, aztán ez a nagykövetségeken, konzulátusokon történhetett, most pedig már kihelyezett konzuli napokat tartunk, tehát a kis falvakba is kimegyünk az emberek után, és aki magyar állampolgár akar lenni, annak minden lehetősége megvan, hogy egyszerűen, gyorsan, a lehető legcsekélyebb bürokráciával állampolgár lehessen. S ezzel megtettük azt, ami a magyar nemzetnek sajátos karaktere volt mindig, hogy egyfelől mindig is kultúrnemzet voltunk, amit a magyar nyelv, a magyar kultúra, a magyar történelem tudata, sorsközösségének a tudata tartott egyben, de a magyar nemzet mindig közjogi nemzet is volt, amit a magyar alkotmányosság tartott össze, és a politikai nemzet és a kultúrnemzet egysége valósulhat meg azzal, amikor a külhoni magyarok közjogi értelemben is az állampolgárság által a magyar nemzet teljes jogú tagjává válnak.

A gazdaságfejlesztés vonatkozásában az alap gondolat az volt - ugye, az Úrjézus mondta azt, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából vagy, de ez fordítva is igaz: hogy nemcsak igével él az ember, hanem kenyérrel is. Az identitás megőrzés szép és fontos dolog, de ha az adott külhoni nemzetrészben a magyarság nem tud megélni a szülőföldjén, akkor az identitás támogatás önmagában nem tartja meg az adott terület magyarságát. Ezért indítottuk el a gazdaságfejlesztési programot. Itt - a számok nyelvén - 60 ezer nyertes pályázó volt, aki gazdaságfejlesztési támogatást kapott, ez alaphangon 220 milliárd forint; a beruházások fejlesztési összértéke 424 milliárd forintot jelent. Összességében elmondhatom azt, hogy 1 forint ilyen, külhonban befektetett gazdaságfejlesztés 2 forintnyi GDP-növekedést eredményezett a Kárpát-medencében; tehát minden egyes forint 2 forint növekedést eredményezett ott, és minden egyes forint legalább 50 fillérrel megnövelte a magyar GDP-t is, hiszen ez egyfajta magyar gazdasági expanzió, és olyan területeket von be a magyar gazdaságba, amit másképp nem lehetne megoldani, ezért gazdasági növekedés tekintetében is fontos. Ráadásul ez a tipikus win-win szituáció, hiszen jó az ott élő magyarságnak, mert anyagi értelemben is meg tud maradni a szülőföldjén; jó az ott élő többségi nemzethez tartozóknak, mert infrastruktúra-fejlődést, munkaalkalmat jelent; jó Magyarországnak, mert magyar gazdasági expanziót jelent; és jó az utódállamnak, hiszen fejlesztés érkezik oda. Ennek az iskolapéldáját egyébként a Vajdaságban mutatta be Pásztor István - nyugodjék békében! -, aki professzionálisan fölépítette szerb-magyar együttműködéssel a gazdaságfejlesztést, amit aztán nyilván a sajátosságoknak megfelelően, de a többi nemzetrésznél is megvalósítottunk.

Beindítottuk a mentorprogramot, ami 4 ezer külhoni vállalkozás támogatását jelenti, és ennek a súlyát mutatja, hogy 3 ezer vállalkozó aktív tagja ennek a mentorprogramnak.

Pártok vonatkozásában csak egyetlen mondatot mondanék. Természetesen az etnikai alapú magyar pártokat támogatjuk, a MÁÉRT státútumának megfelelően. Nyilván nem indifferens, hogy egy falunak magyar polgármestere van-e vagy sem, magyar-e a megyei elnök vagy sem, bent vagyunk-e az adott utódállam parlamentjében vagy sem, vagy szerencsés esetben kormányon tudunk-e lenni vagy sem. Ezért helyes az etnikai alapú magyar pártok támogatása.

Miután Szili Katalin itt ül mögöttem, még egy mondatot hadd mondjak az autonómiáról. Az autonómia nem kegy, amelyet az utódállam ad, hanem egész egyszerűen az európai kisebbségi jogok fejlődésének a csúcspontja; azt is szokták mondani, hogy a kollektív jogok királynője. Megkockáztatom azt is, hogy tulajdonképpen a kollektív jogok, a kollektív kisebbségi jogok azok emberi jogok a közösség szintjén; ez nem függhet az utódállam kegyétől. A mi álláspontunk az, hogy ha más nemzeteket, nemzetiségeket az Európai Unióban megillet az autonómia, akkor elfogadhatatlan az, hogy definitíve azt mondják, hogy a magyarságot ugyanez nem illeti meg. Ha a tiroliakat is megilleti, akkor minket is megillet. Mert ha azt elfogadnánk, hogy léteznek olyan autonómiajogok vagy egyáltalán kisebbségi jogok, amelyek más európai nemzetrészeket és nemzetiségeket megilletnek, a magyarságot pedig nem, akkor ezzel azt fogadnánk el, hogy másodrangú európai polgárok vagyunk, ami nyilvánvalóan nem igaz. Ebből kifolyólag ragaszkodnunk kell az autonómiához.

Na most, persze az autonómia nagyon sok mindent jelent, nagyon leegyszerűsítve nyilván a tömbmagyarságnak a Székelyföldön területi autonómia; a Partiumban, Szilágy, Bihar, Szatmár, ahol 30 százaléknyan vagyunk, ott egy erős kulturális autonómia; nyilván a szórványban megint más a helyzet, de ott is az autonómiának a testre szabott formája minden magyar nemzeti közösséget megillet. Amit egyébként nem Budapesten kell kidolgozni, mi ehhez minden segítséget megadunk, de az adott autonómia koncepciót az adott nemzetrész magyarságának kell kidolgozni, amit a magyar állam támogat.

Nézem, hogy egy kicsit megint hosszú lettem, de belelovaltam magam, úgyhogy nagyon szépen köszönöm a lehetőséget, elnök úr, hogy mindezt elmondhattam.

Kérdések, hozzászólások, vélemények

ELNÖK: Köszönjük szépen, miniszterelnök-helyettes úr. A bizottságon, a bizottság tagjain a sor, lehet feltenni kérdéseket, véleményeket megfogalmazni. Tessék parancsolni! (*Jelzésre:*) Molnár Zsolt alelnök úr!

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Miniszterelnök-helyettes Úr! Kétségtelenül ön viszonylag kedvező helyzetben van, hiszen egy olyan területről adott tájékoztatást, amely a kormánynak egy sikertörténete. Mielőtt nagy mosolyok lennének, a második mondatom arról szólna, hogy nagyon hosszasan nem tudnám folytatni, hogy mely területek még a sikeresek... (*Dr. Semjén Zsolt: Egyházpolitika például! - Derűtség.*) Ebből a szempontból jó helyzetben van, mert olyan témáról beszél, ami kétségtelenül az elmúlt 13 évnek bizonyos értelemben sikertörténete, még akkor is, és talán ez a mondanivaló egyik legfontosabb része, aztán lesz kérdés is, hogy ez nem egy eredménypolitika. Tehát a nemzetpolitika, ellentétben, mondjuk, a költségvetési politikával vagy a biztonságpolitikával vagy a gazdaságpolitika más területeivel, ahol egyszerűen az eredményesség eldönti azt, hogy valami sikeres-e vagy nem, ez ennél sokkal bonyolultabb. És valóban, rengeteg jó dolgot tettek önök az elmúlt 13 évben. Nyilván, a Bethlen Gábor Alapot vagy a tanulmányi kirándulásokat érdemes kiemelni, ámde, azért sokat kell még dolgozni, hogy ebből a háromlábú székből, mondjuk, egy testes fotel legyen, mert a háromlábú szék nagyon sérülékeny, még akkor is, ha érthető volt a hasonlat, de azért azt tudjuk, hogy különböző rendezvényeken mindenki kerüli, hogy a háromlábú székre kelljen ülnie, mert azok általában kevéssé szoktak tartós ülőalkalmatosságok lenni.

Ami igazából nehezé teszi ezt az egész területet, az, hogy úgy kell sikeres nemzetpolitikát folytatni, hogy ez a történelmi hagyományunkkal, a nemzeti öntudatunkkal - nagyon helyesen említette miniszterelnök-helyettes úr azt, hogy nem lehetünk másodrangú állampolgárok az EU-ban, tehát olyan nincs, hogy Dél-Tirol egy nagy sikere az Európai Uniónak, ellenben Székelyföld pedig egy ilyen agyonhallgatott kérdés. Ámde mégis azt kell jelezniem, nem mintha túl nagy ráhatásom lenne, de akkor is jelzem, hogy a magyarság tartós sikere, hogy a Kárpát-medencében és természetesen a diaszpórában is, de most elsősorban a Kárpát-medencében, mondjuk még egy évezredig fönnyomadjon, az jelentős mértékben attól függ, hogy azokban az országokban, amelyek sajnos nem Magyarországra esnek, fennmarad-e a magyarság számaránya, lélekszáma, tehát a szülőföldön maradnak-e az ottani magyarok. Na most, ezért az egyik nagyon fontos dolog, amit önök tesznek, a támogatások, a nemzettel való kapcsolattartás. Tehát ez a része jól halad.

De óvatosan meg kell jegyezni, hogy nemcsak ettől függ az ottmaradás, hanem - és itt jön a dolog nehezebb része, és remélem, senki nem fogja azt gondolni, hogy átálltam a kisantant országok oldalára, de azért azt fel kell tenni kérdésként, hogy vajon segíti-e a szülőföldön maradáást az, hogy ezekkel a Kárpát-medencei, egyszerűség kedvéért velünk kétségtelenül a történelem során kevéssé barátságos országokkal milyen viszonyrendszert alakítunk ki. Tehát ez nem a fogadó államok vagy ezen államok szempontjából fontos, az legyen az ő bajuk, de a mi szempontunkból nem lényegtelen kérdés, hogy a Kárpát-medencei magyarság úgy érzi-e, hogy különböző okoknál fogva érdemes elmenni a szülőföldjéről. Mert ha a nemzetpolitika egyébként elveiben helyes, és nagyon sok eredményt elér, de ha a vége az lesz, hogy a szülőföldön maradás sikertelen lesz, akkor az a nagyon egyszerű, sajnos elcsépelet hasonlat áll elő, amikor tudjuk, hogy a műtét nagyon jól sikerült, minden rendben volt, a beteg viszont meghalt. És attól óvnám magunkat, hogy ez előálljon.

És itt kanyarodok rá arra, hogy nem lehetünk másodrendű állampolgárok, nem kell megalázkodni, és azt hiszem, Magyarország vezetőit, beleértve a miniszterelnököt, a külügyminisztert vagy önt, nem lehet azzal vádolni, hogy a kelleténél jobban besimulnának ebbe a Kárpát-medencei, volt kisantant országokkal való viszonyrendszerbe. De arra azért vigyázni kell, hogy a helyes egyensúlyt muszáj fenntartani, mert sajnos ezekben az országokban, bár átmenetileg tudunk velük kompromisszumokat kötni, éppen a mostani magyar-szerb viszony ezt mutatja, de tartósan azért érdeké tud válni, hogy a magyarság számaránya csökkenjen, és ehhez hol nyilvánvaló módon, hol burkolt módon, de mindent megtesznek ezek az országok, hogy a magyarság számaránya, különösen, ahol tömbben, ahol területi autonómia kerülhet szóba, csökkenjen.

És az ottani magyarság fejével nekem nem könnyű gondolkodni, mert nem oda születtem, de viszonylag sokat járok - és udvariasan jelzem, hogy nem csak politikusként jártam - Székelyföldön. Ez nem önnek szól, de nyilván ismerek olyan képviselőtársakat, akik először államtitkárként jártak Székelyföldön, legyenek bármely pártban vagy már nem létező pártban. Szóval, világos az, hogy van egy pillanat, amikor úgy érzik, hogy az a küszködés, amit folytatnak a szülőföldjükön, nem vezethet eredményre, és különböző motivációkból, az egyik lehet gazdasági motiváció, azzal nem tudunk mit kezdeni, mert aki azt gondolja, hogy Budapesten nagyobb a GDP, mint Székelyföld vagy Felvidék egyes részein vagy no pláne, ha Münchenben még nagyobb vagy Stockholmban, az valószínűleg úgyis el fog menni, de aki azt gondolja, hogy a vegzálás, a rossz légkör, az esetleges leszarmazók jövőképe miatt megy el, ott már van dolga a magyar politikának, és ott kell olyan egyensúlyt teremteni, aminek nyilván nem kell feltétlenül a december 1-jének közös megünnepléséhez vezetnie, de azért arra is vigyázni kell, hogy egy rosszul felfogott kuruc öntudat is sajnos károkat tud akkor is okozni, ha itt egymás között mi jól megállapítjuk, hogy márpedig nagyon jól sikerült a műtét, a beteg él, csak sajnos nem lélegzik.

És akkor a konkrét kérdéshez eljutva: hát, nem lesz könnyű, miniszterelnök-helyettes úr, mert Kárpátalján a magyarság jövőképe tulajdonképpen, ha udvariasan fogalmaznék, kérdésessé vált. Ha kevésbé udvariasan, akkor kritikussá. Lehet-e bármit tenni, hogy ez ne így legyen? És ez nyilván már nem csak nemzetpolitika, de ön miniszterelnök-helyettes is, feladata és egyben lehetősége, kötelessége is, hogy tegyenek vagy tegyünk, mi szurkolunk, de önök tegyenek valamit azért, hogy Kárpátalján ne kihalóban lévő fajjá váljon a magyarság, aminek viszonylag sok egyszerre való olyan oka állt elő, ami nem segíti az ott való létünket. És ezen sajnos az sem változtat, ha a beregszászi főiskolának meg a munkácsi járásban úgy egyáltalán rengeteg támogatást adunk, ennél többről van szó. Itt nyilván kérdés az is, hogy ebben a viszonylag bizonytalan biztonságpolitikai és külpolitikai helyzetben lehet-e ebből valamilyen erényt kovácsolni a magyarság számára, hiszen azért, lássuk be, nálunk nehezebb helyzetben például az ukránok vannak az egész államiságukat tekintve.

A másik dolog, ami sajnos nem tűnik sikertörténetnek, az a szlovákiai vagy inkább mondjuk így, a felvidéki magyarság helyzete. Talán ott nem abból a szempontból, mint Kárpátalján, de azért az világos, hogy ez a legutóbbi választás nem sikerült jól.

És tisztelettel óva inteném miniszterelnök-helyettes urat attól, hogy Fico kezébe tegyünk az ottani magyarság sorsát. Én értem, hogy most bizonyos okok miatt, nem is akarom megkérdőjelezni, hogy lehet olyan globális szempont, ami miatt nem emlékszünk Fico miniszterelnök úr korábbi, magyarsággal kapcsolatos, kevésbé udvarias és a magyarságot kevésbé államalkotó tényezőnek minősítő megjegyzéseire, mert a hosszú távú politikának a szelektív memória, úgy látszik, inkább használ, de azért attól óva intenék mindenkit, hogy Robert Ficóban lássa az ottani magyarság jövőképét. Ezért fontos lenne, és kérdezem is, hogy mit tudunk tenni azért, hogy álljon helyre - nagyon helyesen - az etnikai alapú magyar politizálás, mert másnak nincs

esélye. Tehát ha érték- és elvi alapon akar a magyarság Felvidéken megmaradni, akkor nagyon nehéz lesz, ha nem etnikai alapon, mert akkor annyiféle fog húzni... Azt tudjuk, hogy azt szokták rólunk mondani, hogy három magyar négyfélét gondol, ha egy társaságban van. Tehát ha nem a magyarság a rendező elv. És ebbe mintha valami hiba csúszott volna. És nem pontosan tudom, de kérdezem, hogy érez-e a kormány abban felelősséget, hogy kevésbé sikerült jól ez a szlovákiai választás.

Az utolsó kérdésem azzal kapcsolatos, hogy ezek a tanulmányi kirándulások tényleg szerintem nagyon fontosak, már eljutottunk oda, hogy majdnem kötelezőek. Érdemes lenne azon gondolkodni, hogy mondjuk, általános iskola felső tagozatán ez váljon valamilyen formában kötelezővé. Benne van ez a célkitűzés; azt nem tudom, hogy számonkérhető módon-e. Szerintem a mi több mint ezeréves történelmünk alapján egy felső tagozatos általános iskolást az intézményének kötelessége eljuttatni, mondjuk, Erdélybe, hogy ne szűkítsük például csak Székelyföldre; legalább egy erdélyi kirándulásra, hogy véletlenül se jusson senkinek eszébe, pártthovatartozástól függetlenül azt gondolni, hogy ott magyarul beszélő románok élnek, meg minden olyan félreértés, ami a magyar politikai elit része volt. Óvatosan megjegyzem, hogy nem csak 2004 óta, hanem a '90-es rendszerváltás környékén is voltak azért a nemzetpolitikával kapcsolatosan - sajnos nekem nem annyira szelektív a memóriám - félreérthető mondatok. Nem miniszterelnök-helyettes úrnak, de a teremben van olyan pártcsalád, akiknek ez a magyarságtudatuk azért, mondjuk, különböző fejlődési szakaszokon ment át. Ezért - próbálok, amennyire lehet, udvarias maradni - tenném föl ezt a kérdést.

Tehát még egyszer: Kárpátalján van-e jövője a magyarságnak, és van-e lehetőség arra, hogy ebben a nagyon zavaros helyzetben előnyünkre fordítsuk ezt a lehetőséget? Nyilván, ha itt lehettem volna, akkor ezt Szijjártó Pétertől is megkérdeztem volna. A felvidéki magyarság kapcsán nem érez-e felelősséget a kormány a viszonylagos sikertelenségért, és van-e ott esélye annak, hogy az etnikai tömb helyreálljon a politikában? A harmadik pedig, hogy gyakorlati értelemben is megvalósuljon teljes egészében, hogy felső tagozatban a magyar általános iskolások eljussanak, mondjuk, Erdélybe, és lássák az ottani valóságot.

Köszönöm szépen. Több dicséretet nem fogok mondani, hiszen akkor még zavarba jön miniszterelnök-helyettes úr. De ki kell emelnem azért azt, hogy nyilvánvalóan ez most az az ágazata a kormányzásnak, amelyben tényleg nemzeti konszenzusra kellene jutnunk. Ehhez persze önöknek is rá kell jönniük, hogy a baloldal nem rontott rá a nemzetre. Az, hogy mások magukat baloldalinak nevezik, ez még nem jelenti azt... - ez egy hosszú vita lenne, hogy ki a baloldali. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólások, kérdések? *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! Nagyon szépen köszönöm, köszönjük a kimerítő tájékoztatást; végül is, gondolom, lehetett volna még mit sorolni. *(Dr. Semjén Zsolt: Nem volt már bátorságom folytatni. - Derültség.)*

Először is sok szeretettel gratulálok - talán mindannyiunk nevében mondhatom - ehhez a hatalmas munkához miniszterelnök-helyettes úrnak és munkatársainak; ezt megtettem legutóbb is, amikor államtitkár urat hallgattuk meg. Magamban gondolkoztam azon, hogy mi lehet a titka ennek a fantasztikus és kiemelkedő nemzetpolitikai időszaknak, és valahogy úgy fogalmaztam meg magamban, hogy a folyamatosság - ez talán egy nagyon nagy erény. Ennek persze az az alapja, hogy 13 éve kormányozhatunk folyamatosan, és ez a fundamentuma annak, hogy nem kell négyévente ráncigálni például ezt a stratégiai területet, a nemzetpolitikát, és nem kell mindig újratekinteni, nincs benne szakadék, nincs benne megszakadás. Azt hiszem, ezért is nagyon becsülnünk kell ezt az időszakot, hiszen nemzetpolitika szempontjából

ez egy nemzetmegtartó időszak, sőt nemzetfelemelő időszak. Úgyhogy mindenkinek köszönet minden munkájáért, amit tett és tesz annak érdekében, hogy ez a nemzetpolitika valóban ilyen módon tud megvalósulni. Nyilván nem megyek bele a részletekbe én sem, mert számtalan olyan programról hallottunk és számtalan olyan programról lehet beszélni, ami nem fér bele ebbe a mostani időbe. De azt talán meg kell említeni, hogy az Alaptörvény alapján állva egy olyan intézményrendszere jött létre a nemzetpolitikának, amely valóban azt jelenti, hogy egy hosszú távú jövőkép alakul ki a magyar nemzet, az egységes magyar nemzet előtt, és bízom benne, hogy ez jelentheti a magyar nemzet hosszú távú megtartását, megmaradását.

Én is csak két rövid konkrétumra térnék ki. Kárpátalja tekintetében én is csak néhány, lehet, hogy költői kérdést teszek föl, hogy egyáltalán van-e még valamilyen eszköz az eszköztárunkban, hiszen azt gondolom, amit lehetett, már mindent megtett a magyar kormány az elmúlt 13 esztendőben. Milyen eszközt lehet még találni arra, hogy Ukrajnát észhez tudjuk téríteni, függetlenül attól, hogy most háború van vagy nincs háború? És van-e esetleg miniszterelnök-helyettes úrnak reménysége az új ukrán nagykövet tekintetében, ez a helyzet hozhat-e valamilyen pozitív változást?

Amit szeretnék még megemlíteni, az az egyházpolitika. Nyilván mindannyian úgy értjük, hogy az egyházpolitika és a nemzetpolitika egybekapcsolódik, és ez különösen meghatározó. S ha már az anyanyelv megőrzéséről beszélt elnök úr a fölvezetőben, ezt is meg kell említenünk, hogy nyilván az óvodákon, iskolákon, iskolarendszeren kívül az egyházaink, a magyar egyházaink jelentik azt a sziklaszilárd alapot, amelyen keresztül az anyanyelv megőrzése minden külföldi közösségünkben megteremtett, részben a kommunizmus időszakában és a mai időszakban is. Azt gondolom, példaértékű a határon túli magyar egyházainkkal való kapcsolattartás, támogatás, intézményrendszer-fenntartás, a különböző programok elindítása és megvalósítása.

Úgyhogy, mindezeket még egyszer köszönve, gratulálok és további sikeres munkát kívánok. *(Dr. Semjén Zsolt: Köszönöm.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Herczeg Tamás alelnök úr!

HERCZEG TAMÁS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! Kedves Bizottsági Tagtársaink! Talán nem paradox egy ilyen meghallgatás során arról is beszélni, hogy a magyarországi magyarság számára mit jelent a mi nemzetpolitikánk. Én a magyar-román határtól, Partiumtól körülbelül 15 kilométerre élek, ezért ennek a nemzetpolitikának számos konkrét megvalósulását látom. Nekünk, magyarországi magyaroknak például a határon túli egyetemek támogatása is konkrét haszonnal jár; számos olyan ismerősöm van nekem is, de tudjuk, hogy ez országos szinten is jelentős szám, akik nem magyarországi egyetemen tanulnak tovább, hanem határon belül élnek, de valamelyik erdélyi vagy másik egyetemen folytatják a tanulmányaikat.

Ami pedig talán még fontosabb, hogy rengeteg civil közösség és magánszemély profitál ezekből az együttműködésekben. Azt hiszem, a határ közelében élők között szinte nincs olyan, akinek ne lenne valamiféle kötődése, sokszor azért, merthogy van valamilyen olyan program, amely találkozási alkalmat jelent, és aztán ezek a kapcsolatok megmaradnak; úgy, ahogy miniszterelnök-helyettes úr mondta a Határtalanul! program kapcsán, de nemcsak ezek kapcsán, hanem akkor is, amikor bármilyen, akár magyar kormány által támogatott projekt eredményeképpen beszélhetünk arról, hogy fél év, egy év, öt év múlva is megmaradnak ezek a civil közösségek vagy magánszemélyek által fenntartott kapcsolatok.

A gazdasági élettel összefüggésben hadd mondjam, hogy rendkívül fontos, én is úgy élem meg, és látjuk, hogy a határon túli magyar gazdasági társaságok,

vállalkozások támogatása úgy is hoz profitot számunkra, hogy rengeteg kétoldalú gazdasági kapcsolat lesz ezekből a Magyarország által is finanszírozott projektekből.

S amit még hozzátennék, hogy a Petőfi-programot, de leginkább a Kőrösi Csoma-programot többen úgy élik meg, hogy ez is a világlátásnak, a világ kinyílásának a része, amely magyarországi fiatalok számára jelent előnyt.

A kérdésem pedig, hogy hogyan, milyen módszertannal tudjuk monitorozni azt, hogy a határon túli magyar vállalkozások finanszírozása hogyan működik, illetve milyen hozadéka van ezeknek a gazdasági társaságoknak.

Én is szeretném az elismerésemet kifejezni a munkájukért. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, alelnök úr. Jakab István elnök úr, parancsolj!

JAKAB ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! Engedje meg, hogy a legmélyebben, a legőszintébben köszönetemet fejezzem ki önnek és munkatársainak. Azt hiszem, hogy nincs a munkatársai között olyan kolléga, akivel nem dolgoztunk, nem dolgozunk együtt. Nem szeretnék részletekre kitérni, de a legmagasabb elismerés szintjén szólnak a munkatársairól, azokról a kollégákról, akik nap mint nap helytállnak, megküzdnek, ott vannak minden problémánál, segítenek. Ez egy nagyon jóleső érzés. Tehát érződik az, hogy van egy erős csapat, van erő, és lendületben vagyunk. Ez a Kárpát-medencében napi gyakorlat, de ha a diaszpórában találkozunk magyarokkal, elég gyakran előfordul velem - szóval, előfordul az, elnézést, hogy ilyen érzelmi alapon közelítek, de nem egyszer fordult elő, hogy a megszólaló magyaroknak kicsordult a könny a szemükből, amikor arról beszéltek, hogy mit köszönhetnek Magyarországnak, a magyar kormánynak és személyesen önnek. Úgyhogy én ezt nagyon szépen köszönöm.

Azt tudom mondani, hogy az, hogy a magyarság lélekben egy egységet képez ma, ez ennek a - elnézést a szóhasználatért - csapatnak köszönhető. Mert mondják, hogy a magyarságnak van lelke. Tehát ez több mint tudás, több mint kapcsolat, ez több mint oktatás, ez egy lélekben való nemzetegyesítés is egyben, persze nyilván a megfelelő eszközök biztosítása mellett. Csak szóba hozom: szombaton volt egy Kárpát-medencei eseményünk, és ott azért lehetett érezni ezt az erőt, ezt a lüktetést. És ez mind azért történhetett meg, mert van egy erős háttér, van egy erős támogatás, van egy nemzetegyesítő erő, amelynek a teljes eszközállományáról most itt hallottunk, én ezt nem szeretném megismételni.

Nagyon szépen köszönöm, és ha lehet, akkor további jó együttműködést kívánva most nyilvánosan kérem fel miniszterelnök-helyettes urat a Kárpát-medencei búzaszentelő ünnepségre a tavasz folyamán, hogy véletlenül se felejtődjön el, most már régóta készülünk. Szeretném most itt nyilvánosan, ha elnök úr hozzájárul, a meghívást átadni. Köszönöm szépen még egyszer. *(Dr. Semjén Zsolt: Köszönöm szépen.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen, elnök úr. Van-e a bizottság részéről más kérdés, vélemény? *(Nem érkezik jelzés.)* Mivel nincs, úgy engedje meg nekem, miniszterelnök-helyettes úr, hogy én is pár gondolatot elmondjak, és megköszönjem a tájékoztatót.

Azt gondolom, hogy egy csodálatos közel másfél évtized van mögöttünk nemzetpolitika tekintetében. És köszönöm Molnár Zsolt alelnök úrnak is az elismerő szavait. Ez valóban egy sikertörténet, és mindannyian itt a teremben hálásak lehetünk azért, hogy ebben a mai magyar nemzetpolitikában dolgozunk. Tegyük úgy a dolgunkat mint országgyűlési képviselők, Bethlen Gábor Alapkezelő vezérigazgatója, Magyarság Háza igazgatója, a Nemzetpolitikai Államtitkárság munkatársai, miniszterelnök-helyettes úr kollégái. Szóval, legyünk hálásak azért, hogy ezen a területen dolgozhatunk, mert ez az egyik legszebb szolgálat, azért dolgozni, hogy a nemzet megmaradjon, legyenek annak részei a diaszpórában, az elszakított országrészekben vagy épp itt az anyaországban. Ez az egyik legszebb feladat. Dolgoztam én parlamenti

képviselőként más területen is, 16 évig voltam az oktatási bizottság tagja, letehetünk mi ott az asztalra bármit, sosem volt jó. Itt viszont egyébként látható szép eredménye van. És valóban, egyre inkább felsorakozik mögötte egy nemzeti konszenzus, de erről még szólnék egy-két mondatot. Szóval, köszönjük a beszámolót, és köszönjük ezt a munkát.

Elhangzott az, hogy eredménypolitika. Itt valóban, tényleg vannak eredmények. Ha a megmaradást, boldogulást tekintjük eredménynek, akkor például elmondhatjuk, a bizottságunk nem olyan régen járt a Muravidéken, és ha nincs az elmúlt 13 év nemzetpolitikája, akkor szerintem ma már csak a muravidéki magyaroknak egy-két tagjával tudnánk találkozni, nem 5-6-7 ezer fős közösség képviselőivel meg tagjaival, nem lennének iskolák, magyar házak, magyar szervezetek. Egész egyszerűen ott megmaradt egy nemzetrés. És függetlenül attól, hogy egy-egy szervezet mekkora összegű támogatást kap, vagy egy vállalkozó, aki ott tud falusi turizmusra, vendéglátásra, mezőgazdaságra pályázni, az összeg nagyságától függetlenül elmondják azt, hogy nem számít az összeg, a törődést érzik az anyaország részéről, és hogy ez egy hatalmas dolog, mert ebben nem volt részük előtte sok-sok évtizeden keresztül. Úgyhogy az, hogy ma még Szlovéniában, Horvátországban, a Muravidéken vagy a Drávaszögben magyarok vannak, ennek a nemzetpolitikának köszönhető, mert az már olyan létszám mind a két területen, ami rendkívül sérülékeny. Tehát ott már olyan erős az asszimiláció, sőt beszéljünk arról, amiről, igen, valójában mi nem tehetünk, hogy az említett két országnak egyébként ezek a legszegényebb részei. Viszonyítás kérdése a szegénység, de Horvátországon vagy Szlovénián belül nem a magyarok által lakott vidéken prosperál leginkább a gazdaság. Tehát onnan akkor elvándorolnak az emberek. Szlovéniából jellemzően ugyanúgy Ausztriába, mint ahogyan nálunk sokan Nyugat-Magyarországról.

Eredménypolitika, kevésbé mérhető. Amiről az előbb beszéltem, az számszerűsíthetően mérhető. De talán a legnagyobb eredmény az, hogy nyugodtan elmondhatjuk, az a nemzeti összetartozás, amiről 2010-ben úgy alkottunk törvényt, hogy még igazából kormány sem volt, de már törvényt hoztunk a kettős állampolgárságról és a nemzeti összetartozás ügyéről és napjáról, az egy létező valóság. Akárhová nézünk, ez nem egy álom vagy egy rózsaszínű köd, ez a létező valóság. Nézzük csak meg a sokat emlegetett Határtalanul! programot, a testvériskolák hálózatát, a testvérgyülekezeteket, ezt az intézményrendszert, amiről beszélt miniszterelnök-helyettes úr, a felsőoktatási intézményektől egészen a magyar házakig, a hozzá kapcsolt magyar intézményrendszert, ez ma egy létező valóság. És mindig fel szoktam emlegetni, amit már szinte észre sem veszünk, és olyan finoman bejött a tudatalattiba, sokat köszönhetünk például a magyar médiának is, amikor az időjárás-jelentés nem ér véget Szegeden, hanem folytatódik tovább Újvidéken, meg nem ér véget Békéscsabán, hanem tudjuk azt is, hogy Aradon meg Temesváron milyen az időjárás; hogy egyszer csak a tévében jelentkezik a Nemzeti Sporthíradó, és tudjuk a Kárpát-medencei jelentős sporteseményeket az elcsatolt országrészekből is. Hatalmas dolog, ugyanolyan nevelő hatása van, mint ahogyan a Határtalanul! programnak, ahol a gyerekek nevelik a szülőket arra, hogy az nem román, az nem szerb, az nem ukrán, hanem ott magyarok élnek a határon túl, mert a gyerek hozza magával a tapasztalatot meg az élményeket.

Molnár Zsolt alelnök úr beszélt a nemzeti minimumról és a konszenzusról a nemzetpolitikában. Én ezt neki el is fogadom. Ráadásul, tudjuk azt, az MSZP többször bocsánatot is kért mindazért, ami történt 2004. december 5-én. De azért az akkori főszereplő a mai magyar ellenzéki politikában még mindig főszereplő, és feltűntek mellette új fegyverhordozók, a „pillanatnyi” nevet viselő párt szélsőségesei (*Derűtség.*), akik egyébként, pont, amiről Molnár Zsolt kérdezett, hogy a felvidéki eredmény, és hogy milyen nehéz etnikai alapon összeállni... Tényleg nehéz! Mi vagyunk magyarok négyen, persze, csinálunk hat pártot és még nyolc platformot. Ez volt a Felvidéken is. Ráadásul az anyaországból megérkezik egy párt képviselője, aki liberális

szlovák vagy más időkben, más helyen meg liberális román párt mellett kampányol. Szóval, olyan jó lenne nemzeti konszenzusról és minimumról beszélni! Még nem értünk el ide, mert a nemzetárulók még itt vannak közöttünk. Majd egyszer, remélem, számot kell adniuk ezért.

Ha már ezeknél a szomorú ügyeknél tartok, mert ez nem boldogság, akkor meg kell említenem ebben az évben a veszteségeinkből legalább kettőt. Azt a közhelyet szokták mondani, hogy nincs pótolhatatlan ember. Hát, van. Ilyen például Pásztor István, akiről legutóbb bizottsági ülésünk elején is megemlékeztünk, vagy éppen ennek az évnek az elején búcsúztattuk Duray Miklóst - mind a ketten pótolhatatlan emberek. Jut eszembe a Felvidék kapcsán: a felvidéki magyarságnak és a Kárpát-medencei magyarságnak egy lelkiismerete volt Miklós; és Pásztor Istvánon nyugodott tulajdonképpen, és remélem, hogy maradandó öröksége ez a magyar-szerb kapcsolat, amiről ma mindig dicsérőleg szólunk és mindig pozitívumokat mondunk. Azért ehhez az ő személye kellett, ő egy megfelelő tárgyalópartner volt mind a magyar kormánynak, mind pedig a szerb politikumnak. Úgyhogy nagyon nagy veszteségeink ezek.

Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! A kérdésem pedig a következő. Ugyan Európától - és gondolok itt az Európai Unióra meg annak a szerveire - sok minden jóra nem számíthatunk, ráadásul itt Európában háború van, meg háborús hisztéria van, de vannak nekünk ott ügyeink. Ilyen a Minority SafePack, amelyet sikerre vittünk mint polgári kezdeményezést, aláírásgyűjtést, amit nagyon megdicsérgettek, megveregették a vállunkat, hogy milyen remek európai polgárok vagyunk mi, majd lesöpörték az asztalról. Ha jól tudom, most bíróság előtt van ennek az ügye. Mit tudunk erről?

És ott van még a Székely Nemzeti Tanács által indított másik ügy, a székely területek külön támogatása az Európai Unió által. Tudjuk borítékolni, hogy nagyjából az lesz a sorsa, mint a Minority SafePacknek, de talán van hírünk, friss hírünk arról, hogy ez most hol tart?

Brüsszelben, úgy tűnik, nem lelünk szövetségesre a mi nemzetpolitikai ügyeinkben. Ezért kiemelt fontosságú az, amiről itt ma már a bizottsági ülésen beszéltünk, a szomszédságpolitika, amiben persze sem keménykedni, sem megalázkodni nem kell, mert nekünk jogunk van egyébként egyenes gerinccel, tiszta lelkiismerettel odaállni mindenki elé, és talán a szomszéd nemzetállamoknak van inkább... - jó lenne, ha lenne lelkiismeret-furdalása, de nincs. Az előbb említettem már három jó példát: Szerbiát, Horvátországot, Szlovéniát, ahol jogilag is a magyarok jogai nemcsak egyéni, hanem közösségi szinten is viszonylag jól körül vannak bástyázva. De ez nem mondható el uniós partnerállamainkról, például Szlovákiáról vagy Romániáról, ahol nem is tekintik a magyarokat államalkotó tényezőnek. Elmondják, hogy az egyéni szabadságjogok működnek, egyébként pedig másokért nap mint nap meg kell küzdeni.

És Kárpátalja egy külön kérdés, ahol maga ez a háború közvetlenül fizikai megsemmisüléssel fenyeget sok-sok magyart. Ugyan tudjuk államtitkár úrtól is, hiszen ő is tartott itt a bizottság előtt beszámolót, és a parlamenti üléseken is volt erről szó, hogy meglepően nagy arányú a magyar gyerekek beiratkozása óvodába és iskolába Kárpátalján; ezek a gyerekek vélhetően nagyszülőkkel, édesanyjukkal otthon maradtak. De vajon meddig lehet ezt fönntartani így, szétszakítva a családokat, és mikor fognak úgy dönteni, hogy kérem, eltelt már egy év, eltelt két év, és ez így tovább nem maradhat, és akkor jövünk az anyaországba vagy még tovább? Ott tehát tényleg a megszűnésünkről van szó, a megmaradásunk van veszélyben. Köszönjük azt, hogy több mint négyszeresére sikerült emelni az iskoláztatási támogatást, és hogy ez rendkívüli gyorsasággal, a többi területet megelőzve eljutott Kárpátaljára, mert ott hatalmas segítség ez a 100 ezer forint.

Többször szóba került itt a Határtalanul! program. Talán emlékeznek rá - a bizottságunkból, nem is tudom, ki volt akkoriban tagja, talán Szászfalvi alelnök úr -, a Határtalanul! program elindulása után két-három évvel itt a bizottsági ülésünk már foglalkozott a Határtalanul! programmal. Akkor még benne voltak a kezdeti

gyerekbetegségek, és jöttek még az új ötletek, hogy például az utazási biztosításra is fedezetet kellene adni, ottani programokra - és szépen kialakult, kikerekedett a dolog. Köszönjük szépen mindenkinek, aki ebben közreműködött. Persze ennek sikere sokban függ attól, hogy van-e egy elkötelezett osztályfőnök, pedagógus, igazgató, akik hajlandóak pályázni, és több napra elutazni a határon túlra, ennek viselve egyébként a felelősségét is. Szerintem ez egyébként jól hangzik, de kényszeríteni és kötelezővé tenni nem lehet. Én szívesen tenném, de nem valószínű, hogy ezt lehet. Örülünk annak a nagy sikernek, hogy több százezer gyerek eljuthatott, és reméljük, eljut a jövőben is. Terveink szerint a tavaszi ülészakorán a Kulturális Bizottsággal - ott van az oktatási, nálunk a nemzetpolitikai része - egy együttes ülésen most már így egy évtizedes távlatból értékelnék és áttekintenénk a Határtalanul! program lehetőségeit és eredményeit.

Nagyon szépen köszönöm még egyszer, miniszterelnök-helyettes úr. Reagálásra megadom a szót.

Dr. Semjén Zsolt válasza, reflexiói

DR. SEMJÉN ZSOLT nemzetpolitikaért felelős miniszter, miniszterelnök-helyettes: Nagyon szépen köszönöm, igen tisztelt elnök úr. Sorrendben válaszolnék. (*Dr. Molnár Zsolt: Fontossági sorrendben. - Derűltég.*) Nem csak időrendben, de azt gondolom, Molnár Zsolt valóban nagyon fontos és nagyon súlyos kérdéseket és szempontokat vetett fel.

Nem udvariasságból, hanem tényszerűen mondom: Molnár Zsolttal én akkor találkoztam Erdélyben, amikor, hogy úgy mondjam, még nem volt sikk határon túlra járni. Én csak megköszönni tudom neki azt, hogy bármilyen is volt a politika hullámverése, határon túli ügyben rá mindig lehetett számítani. Az is ténykérdés, hogy ama december 5-e után abban, hogy a Szocialista Párt elnézést kért a határon túli magyaroktól, és volt ereje, bátorsága odamenni, szintén meghatározó szerepe volt Molnár Zsolt képviselő úrnak.

Még egy dolgot hadd mondjak, ha már itt tartunk. Amikor még a Fico-Slota koalíció volt, és éppen a nyelvtörvénnyel üldözték - és nem túlzás ez a kifejezés - a magyarokat, akkor két emberre lehetett számítani: Molnár Zsoltra, és a másik - az igazsághoz tartozik - Mesterházy Attila volt, aki akkor eljött velünk Hágába, és nemzetközi szinten beleállt ebbe a történetbe. Szerintem például ahol egy ilyen össznemzeti együttműködés lehet, miután Fico az Európai Szocialisták Pártjában volt, akkor ott Mesterházy Attila és Molnár Zsolt élére állították a kérdést, hogy hogyan lehetnek az Európai Szocialisták Pártjában azok, akik először is együtt kormányoznak egy virtigli náci párttal, a Ján Slota-féle akkori... - mi volt a nevük akkor? Dankóval most egészen más, (*Jelzésre:*) Nemzeti Pártnak hívták, igen - Szlovák Nemzeti Párttal, és Ján Slota idején ez valóban egy virtigli náci párt volt, vagy mondjuk úgy, hogy fasiszta. Azt gondolom, ez tényleg egy konkrét példája annak, hogy egy nemzeti ügyben mindenki tegye meg azt, amit a saját pártcsaládjában meg tud tenni az országért. S amit most elmondtam, ezt tényszerűen mondtam el, és nem egy udvariassági körként. Azt hiszem, ez egy fontos adalék arra, hogy azért mégiscsak lehetséges nemzeti konszenzus aktuálpolitikától vagy egyáltalán politikai beállítottságtól függetlenül is. Úgyhogy én ezt képviselő úrnak megköszönöm.

Nagyon fontos dolgokat mondott képviselő úr. Az egyik az, hogy valóban, a háromlábú szék nem egy fotel. (*Derűltég.*) Ez így van, és nagyon messze vagyunk attól, hogy fotel legyen. De az igazsághoz tartozik, hogy a háromlábú széket sem mi akartuk, hanem a történelem vihara hozta így. Először is, Trianon hozta így, hogy az egyik láb a Kárpát-medencében a szülőföldjén maradt magyarság; nem ők akartak az utódállamokhoz tartozni, hanem a fejük fölött hozott békediktátum következtében kerültek idegen impérium alá. A másik, hogy a diaszpóra magyarsága se jókedvűből

ment ki, hanem a náciizmus, a bolsevizmus, a levert forradalom, a történelem viharai következtében.

És az, amit én úgy szoktam mondani, hogy világnemzet vagyunk: ha nagyon őszinte vagyok, nem azért vagyunk világnemzet, mert világnemzet akartunk lenni, akart a fene világnemzet lenni, szívünk szerint itt éltünk volna Magyarországon. Azért lettünk világnemzet, mert a történelem viharaiából kifolyólag a nemzet különböző szegmenseinek az adott pillanatban el kellett menekülni ebből az országból. De én erre azt szoktam mondani, hogy a mi küldetésünk az, hogy a kihívásokat lehetőséggé változtassuk. A cél persze az lenne, hogy egy fotel legyen, de nagyon messze vagyunk ettől, és nemhogy fotel nincsen, hanem napi küzdelem az, hogy a háromlábú szék lábait megtartsuk. Óriási dolog az, hogy száz évvel Trianon után a Kárpát-medencei magyarság gyarapszik, száz év után először történik meg, hogy nem hátrány, hanem előny magyarnak lenni, például az óvodák minőségének tekintetében, a gazdaságfejlesztés minősége tekintetében és így tovább. Száz évig hátrány volt, hogy valaki magyar, itt az ideje, hogy előny legyen.

A diaszpóramagyarság megtartása is persze mindig egy utóvédharc, de azt a harcot folytatjuk, és próbáljuk a háromlábú széket tartani.

Tehát képviselő úrnak igaza van, nem fotel, ez egy háromlábú szék, és nem azért van így, mert így akartuk, hanem azért, mert a történelem viharai így téptek szét minket. De az a küldetésünk, hogy a kihívásokat lehetőséggé változtassuk.

A külhoni magyarság tekintetében egy dolog biztos: én nem tudom megtartani magyarnak azt, aki nem akar megmaradni magyarnak. Mi egyetlen dolgot tehetünk, hogy segítjük a magyarságban való megmaradásban azt, aki meg akar maradni magyarnak. És amíg egy magyar van határon túl, aki meg akar maradni magyarnak, addig a magyar államnak kutya kötelessége segíteni, hogy meg tudjon maradni magyarnak, a határon túli intézményrendszerrel, támogatással és mindennel.

Most mondok egy példát. Mindig nagy büszkén elmondom, hogy azért már megcsináljuk azt, hogy a diaszpórában, ahol nyilván a harmadik, negyedik generációtól nem várható el, hogy a beszélt magyar nyelv szintjén a magyar életben részt tudjon venni, de akkor nekik csinálunk angol nyelvű honlapot, angol nyelvű Magyar Életet, hogy ő is meg tudjon maradni a magyarságban. De azt látnunk kell, hogy ez egy visszaszorulás. Persze, nyelvében él a nemzet, amíg meg tudjuk tartani a magyar nyelviségben, de akiket nem tudunk megtartani a magyar nyelviségben, az emigráció második, harmadik, negyedik generációját, azt meg kell próbálnunk megtartani a magyarságban most már angol nyelviségben. Egyébként például a lengyelek ezt marha jól csinálják: egy szót nem tudnak lengyelül, de kőkemény lengyel nemzettudatuk van, és ha lengyel ügyben mozdulni kell, akkor mozdulnak. Tehát úgy, „ahogy lehet”. Megint csak azt kell mondanom, hogy a kihívásokból próbálunk lehetőséget teremteni. Kihívás az, hogy szembe kell néznünk azzal, hogy a diaszpóramagyarság ikszedik generációját nem tudjuk megtartani a magyar nyelviségben, akkor tartsuk meg a magyarságban és angol nyelviségben. És így a kihívásokra próbálunk olyan válaszokat adni, ami lehetőségeket nyit ki.

Teljesen egyetértek Molnár Zsolt képviselő úrral az utódállamok tekintetében. Valóban, a határon túli magyarság érdekét az szolgálja, ha minél jobb a viszony az adott utódállammal, erre kell törekedni. És hogy nem a mi készülékünkben van a hiba, azt talán mutatja az, hogy például Szerbiával nemcsak kiegyeztünk, hanem - az egyházaink közreműködésével egyébként - egy kiengesztelődés is megtörténik és egy történelmi együttműködés. Meg kell mondanom önöknek, hogy a milosevicsi időkben el nem tudtam képzelni, hogy ez megtörténik. Én mindig azt mondtam, hogy nekem nem probléma az ártatlan szerb áldozatok előtt fejet hajtani ama hideg napokért, de elvárom azt, hogy az ártatlan magyar áldozatok előtt a szerb politika is hajtson fejet. És ez megtörtént. És azt gondolom, hogy ez javára vált a magyarországi szerbségnek, a szerbiai magyarságnak, Szerbiának és Magyarországnak is, hogy ez a több mint

kiegyezés, hanem valóban egy bizalmi együttműködés létrejött, ami, remélem, hogy példaként szolgálhat a többi utódállam felé is.

Nekem például soha nem volt románellenes komplexusom. És tényleg azt gondolom, Romániánál maradván, hogy a románságnak is az az érdeke, hogy a magyarsággal legyen egy kiegyezés. Most csak egyetlen gazdasági szempontot mondok: ha az EU keleti határánál beülök az autóba, autópályán tudok elmenni Gibraltárig. Ugyanakkor a Fekete-tengertől a Balti-tengerig, tehát az észak-déli út tekintetében szó szerint úttalan utakon kell botorkálni, és egy töredék részén van autópálya. Na most, Romániának alapérdeke, hogy ez az észak-déli összeköttetés is megtörténjen, ami Magyarországon megy keresztül. Nekünk pedig azért is fontos, mert akkor Magyarországon megy keresztül, és egy központi helyen vagyunk. Tehát ezer érvet tudnék elmondani, hogy miért fontos a román-magyar kiegyezés és együttműködés. Én csak azt tudom mondani, hogy az én szerény eszközeimmel mindent megteszek ezért. És azt gondolom, hogy az erdélyi magyarságnak is az az érdeke, hogy minél jobb legyen a magyar-román kapcsolat.

Kárpátalja a legnehezebb, és az betű szerint úgy van, ahogyan képviselő úr elmondta, tehát ezen nincs mit szépíteni. Az a rögválóság, hogy egy lakosságcsere történik a háborúból kifolyólag Kárpátalján: a magyarság cirka fele eljött, elmenekült, és Kelet-Ukrajnából betelepült Kárpátaljára nagyjából az eredeti kárpátaljai lakosság fele. Tehát a magyarság fele eljött, és kicserélődött a nem magyar lakosság fele is, akik olyan kelet-ukrajnai területekről jöttek, amiknek történetileg semmi közük Kárpátaljához, de még csak Nyugat-Ukrajnához sem.

Ez, amit mi nem tudunk befolyásolni. Mi az, amit mi tudunk tenni? Az egyik az, hogy azt a nagyjából 100-110 ezer magyart, aki Kárpátalján maradt, meg tudjuk tartani Kárpátalján. Óriási sikernek gondolom azt, egyébként mi csak megtettük, ami a kötelességünk volt, de az a heroikus megmaradni akarás, hogy a kárpátaljai magyarságnak például diákok tekintetében, gyerekek esetében 82 százaléka megmaradt a magyar oktatásban. Ez egy fantasztikus szám. Mondom, mi megteesszük a magunkét, de mi nem tudunk ott maradni senki helyett. Tehát ők maradtak ott, ők vállalták azt a nehéz létet, és 82 százaléka a kárpátaljai magyar gyerekeknek a magyar oktatásban részt vesz.

Mit tudunk mi tenni? Minden támogatást fenntartunk, sőt megerősítünk, ami ahhoz kell, hogy a kárpátaljai magyarság Kárpátalján magyar életet élhessen. Ezért van az étkezési támogatás, ezért van az ott lévő tanárok, orvosok, lelkészek fizetésekiegészítése, ezért van a szociális támogatás és még nagyon sokáig sorolhatnám, hogy mi minden. És jobb időket várva reméljük, hogy akik elmentek Kárpátaljáról, hogy ha a háború véget ér, akkor visszatérnek, és ezáltal a kárpátaljai magyarságot meg tudjuk tartani. De egy dolgot őszintén meg kell mondanom: olyan viszonyok már nem lesznek többet, mint amilyenek voltak a háború előtt. Azok a kelet-ukrajnaiak, akik oda betelepültek, onnan nem fognak elmenni, következésképpen további probléma, hogy az az együttélés a ruszinokkal, ukránokkal, ami egy jó együttélés volt, mert történelmileg alakult ki, bizony a Kelet-Ukrajnából jöttek tekintetében nehéz ügy lesz, mert nekik semmi affinitásuk nincsen a tekintetben, hogy ott ruszinok meg magyarok élnek. Itt van megint csak az „ahogy lehet”. Én azt tudom ígérni, hogy minden támogatást fenntartunk, sőt növeljük a támogatásokat.

Szlovákia tekintetében valóban úgy van, ahogy képviselő úr mondta. Megint csak az a helyzet, hogy azzal a szlovák kormánnyal kell megpróbálni szót érteni, aki van. Személy szerint Robert Ficóval voltak nagyon rossz idők, és remélem, hogy most olyan idők jönnek, amikor a magyarság érdekében is előre tudunk menni és egy minél szorosabb szlovák-magyar viszonyban. Megjegyzem, én találkoztam Matovič miniszterelnök úrral is, mindenkivel találkoztam; mindig megpróbáltuk, volt, amikor lehetett, volt, amikor nem. Én azt remélem, hogy most előre fogunk tudni menni, és

erre minden reménység megvan, mondjuk így; minden reménység megvan arra, hogy ezzel a Fico-kormánnyal magyar ügyben is előrelépést tudunk elérni.

A felvidéki magyar politika vonatkozásában ez szégyen és botrány, merthogy a felvidéki magyarság létszámából evidenciaszerűen következne a parlamenti képviselő, ahogy az régen volt is a Magyar Koalíció, az MKP esetében; ugye, leánykori nevén Magyar Koalíció Pártja, később Magyar Közösség Pártja, ami egyébként szintén három pártból jött létre. A felvidéki magyarság létszáma garantálta a parlamenti képviselőt; Csáky Pál így volt például miniszterelnök-helyettes a Dzurinda-kormányban. Amikor az MKP szétesett, és Bugár Béla létrehozta a Hidat - amivel a legnagyobb probléma az volt egyébként, hogy az etnikai magyar párt jelleget adta föl -, onnantól kezdve megroppant a magyar parlamenti képviselő, és az az igazság, hogy regionális párttá zsugorodott a politikai képviselő. Kőkemény pozícióink vannak Dél-Szlovákiában, magyarul a Felvidéken, de ez, ha magas a szlovák részvétel a parlamenti választásokon, akkor nem elég a parlamentbe jutáshoz, holott a felvidéki magyarság létszámának garantálnia kellene a parlamenti képviselőt.

Képviselő úr, anélkül, hogy most részleteket mondanék, nem is politikai, hanem inkább pszichológiai teljesítmény volt bábáskodni azon, hogy ez a három párt, az MKP, a Híd és az Összefogás együtt induljon. Egyszer majd, ha az emlékirataimat megírnám - bár jobb talán, ha a múlt jótékony homályában marad -, azt kellene mondanom, hogy pszichológiai teljesítmény volt inkább, semmint politikai. És most a legnagyobb szerénységgel is megkockáztatom azt a mondatot, hogy legalább annyit tettem vagy tettünk értük, mint amennyit ők tettek magukért. Szerényen megkockáztathatom ezt a mondatot. Egyébként pedig úgy vagyunk, mint az úri szabó: hozott anyagból dolgozunk.

Az elemzés és a politikai konzekvenciák levonása még hátravan, hogy mennyiben reális a magyar parlamenti képviselő elérése. Egy dolog biztos, hogy az önkormányzati pozícióink nagyon erősek, és a jövőben két dologra kell építeni, ami vitathatatlan: a polgármesterekre, akik nagyon erős pozíciót képviselnek, és a magyar szervezetekre - gondolok a Csemadokra vagy a pedagógusszövetségre -, amelyek lényegesen jobb állapotban vannak, mint a politikai párt. Tehát azt kell mondanom, a felvidéki magyarság szervezettség szempontjából - és megint csak a pedagógusszövetséget meg a Csemadokot emelem ki; nagyon hosszan lehetne erről beszélni, de most szimbolikusan csak ezt a két szervezetet kiemelve és a polgármestereinket - nagyságrendekkel jobb állapotban van, mint amilyen a politikai elitje, amely láthatóan képtelen arra, hogy megszólítsa a felvidéki magyarságot. Igen, vállalom azt a mondatot, hogy legalább annyit tettünk értük, mint amennyit ők tettek magukért - és akkor még szerény voltam.

A Határtalanul! program tekintetében én egyetértek. Azt gondolom, annak evidenciának kellene lenni, hogy ne érettségizhessen le úgy valaki, hogy nem volt intézményes formában határon túli magyar környezetben. Az is igaz egyébként, magamon is érzem, hogy amikor valami kötelezővé van téve, akkor már mindig van egyfajta rossz íze a dolognak. Nem tudom, formálisan kötelezővé kell-e tenni, de informálisan elvárható igen, és azt gondolom, az iskolaigazgatótól is elvárható az, hogy az iskolájában ne legyen olyan osztály, amelyik intézményes formában nem volt határon túli magyar környezetben, aminek egyébként a költségvetési részét a magyar állam biztosítja. *(Zsigó Róbert kimegy a teremből.)*

Úgyhogy, képviselő úr, még egyszer nagyon szépen köszönöm az ön nemzetszolgálatát. *(Dr. Molnár Zsolt bólint.)*

Szászfalvi képviselő úrnak szintén csak meg tudom köszönni, amit mondott. Az ukrán helyzetre csak annyit tudok mondani, hogy mi mindent megtettünk Ukrajnáért. Ugye, régóta tolongok ezt a biciklit, én emlékszem még arra, amikor Antall József idején, nem kis viharokkal, elsőként, legalábbis a legelsőik között ismertük el a szuverén Ukrajnát, ami meggyőződésem, hogy magyar nemzeti érdek. Mert egy dolgot biztosan

kijelenthetünk: magyar nemzeti érdek az, hogy az orosz birodalom - bárhogy hívják, Szovjetunió, Orosz Föderáció, bárhogy - és a Nyugat - bárhogy hívják, most éppen Európai Unió - között kell lenni valaminek, nem szép kifejezés, de mégiscsak egy ütköző államnak; mégiscsak kell lenni valaminek, ami egyfajta távolságot jelent a Nyugat és az orosz birodalom között. Történelmi tapasztalat, hogy nem szerencsés, ha Magyarországnak az orosz birodalommal közös határa van. Következésképpen Ukrajna létezése, szuverenitása magyar nemzeti érdek. Én ezért mindig egyetértettem Antall Józseffel - most a részletkérdéseket leszámítva - akkor, amikor elsőként ismertük el a szuverén Ukrajnát. Meg kell mondanom, hogy például Orbán Viktor személyesen préselte ki azt, hogy az ukránoknak vízummentessége lehessen az Európai Unióban; az oltóanyagoktól kezdve minden segítséget megadtunk.

A konkrét kérdésre is válaszolva: nem szívesen mondom, de az igazság az, hogy a korábbi ukrán nagykövetek nem az ukrán-magyar együttműködésben, hanem kifejezetten a konfliktusban voltak érdekeltek. Én még a „kútmérgező” szót is megkockáztatnám, még akkor is, ha ez a diplomáciában nem szokás. Nem tudom, őszintén szólva, hogy ezt miért csinálták. Szerintem Ukrajnának sem érdeke ez a több mint húvös viszony Magyarországgal. Nem hiszem, hogy nekik érdekük a magyar kisebbség nyomorgatása. Kérdezem, hogy egy ekkora országnak - most nem tudjuk, hogy éppen mekkora, de mégiscsak egy ekkora országnak - az a maroknyi, a Beregszászi meg a Nagyszőlősi járásban élő százezer magyar jelenti a problémát? Ténylegesen veszélyt jelent Ukrajnára százezer, maroknyi magyar ott a határ mentén? Nyilvánvalóan nem.

Itt csak azt tudom mondani, hogy nem tudunk hova visszahátrálni, és a magyar kisebbség megmaradása szempontjából - nem árulok zsákhamacsát; én ezt most a magam nevében mondom, de tulajdonképpen a kormány nevében is mondhatom - három dolog kell ahhoz, hogy a magyar kisebbség nyelvi, oktatási, kisebbségi jogai legalább minimális szinten biztosítva legyenek. *(Zsigó Róbert visszatér a terembe.)* Mindjárt elmondom, hogy mi ez a három, de egy dolog nem megy: szóval, az nem megy, hogy részletkérdésben elkezdjenek tárgyalni, hogy tudják mutatni Brüsszel és a Velencei Bizottság felé, hogy ők tárgyalnak a magyar kormánnyal, miközben azt csinálják, hogy jelentéktelen kérdésekben tárgyalnak, majd azt sem hajtják végre, mert az oktatási minisztériumban elszabotálják azt, amit a tárgyalásoknál már-már engednek, de ha véletlenül nem szabotálják el, akkor a jogszabályt szabotálják el helyi szinten, és az egész csak arra van, hogy azt mutassák Brüsszel és a Velencei Bizottság felé, hogy ők tárgyalásban vannak.

Tehát én személy szerint azt mondom - de mondom, akár kormányálláspontnak is tekinthető -, három olyan garancia van, ami a magyar oktatást Kárpátalján biztosítja. Az egyik az, amit mi mondunk, amit egyébként az alapszerződés is rögzít, hogy a megszerzett jogokból nem lehet visszalépni. Tehát adják vissza azt, ami a Majdan előtt volt, ami egyébként remekül működött, és semmifajta nehézséget nem jelentett az ukránok számára sem. Tehát vissza kell adni azokat a jogokat, pontosan úgy, ahogyan azok korábban voltak.

Most itt teszek egy zárójelet: az ukrán nyelv oktatása tekintetében én azzal egyetértek, hogy az utódállamokban a magyarságnak is az érdeke az, hogy az utódállam nyelvét jól beszélje, mert ha az utódállam nyelvét nem beszéli jól, mondjuk, Romániában nem tud románul, akkor nyilván nem nagyon fog tudni érvényesülni. Csak az a helyzet, hogy szerintem jobban megtanul valaki románul a Székelyföldön, ha a román idegen nyelvként tanulja. Az, hogy úgy csinálnak, mintha az ukrán vagy a román lenne az anyanyelve, így nem fog megtanulni, mert nem az az anyanyelve. Ezért én egyetértek az utódállamokkal, hogy jól meg kell tanulni az utódállam nyelvét, de ennek nem az a megoldása, hogy úgy tekintik, mintha az utódállam nyelve lenne a gyerek anyanyelve, hanem idegen nyelvként oktatva az utódállam nyelvét, jobb eredményeket fogunk tudni elérni.

Tehát az első lehetőség az, hogy menjünk vissza oda, ahol volt a magyar oktatás a Majdan előtt, meg egyébként az ukrán-magyar alapszerződésnek megfelelően, és akkor minden rendben van.

A másik lehetőség az - egyébként ott voltam az Európai Néppárt kongresszusán Máltán, ahol Porosenko elnökkel Orbán Viktor megállapodott. Azt mondta, ő megérti, hogy az ukránok az oroszoktól félnek, azt oldják meg az oroszokkal, ahogyan tudják, az orosz nyelv problémáját és az orosz kisebbség problémáját, ami tizenvalahány millió ember, mi a mi problémánkat akarjuk megoldani. Ennek pedig a megoldása az, hogy miután Ukrajna az Európai Unió felé törekszik, ezért az Európai Unió nyelveit ismerjék el legitim nyelvnek Ukrajnában. Ezzel megoldódik a lengyel, a román, a szlovák kisebbség helyzete is. Mondják ki azt, hogy az Európai Unió nyelvei legitim nyelvek Ukrajnában. Megjegyzem, ott még tovább is mentünk, mert az állampolgárság tekintetében pedig azt ajánlottuk, hogy akkor az Európai Unión kívül a NATO-országok állampolgárságát ismerjék el, akkor megint megoldódik az a félelmük, hogy az oroszok kiterjesztik az orosz állampolgárságot Ukrajna jelentős részére; állapodjunk meg abban, hogy a NATO-országok és az európai uniós országok, plusz Izrael állampolgárságát fogadják el, és akkor nincs ez a probléma, és az állampolgárság ügyében is megoldódnak a kérdések. Ott kezdet ráztak rá, Porosenko elnök megígérte, visszament Kijevbe, egy ideig nem csinált semmit, utána meg letagadta az egészséget. Tehát mi ajánlunk megoldást.

A harmadik megoldási lehetőség pedig, hogy a magyar legyen ugyanúgy őshonos kisebbség, mint a krími tatárok. Megjegyzem, Batu kán és Dzsingisz kán még a világon sem volt, amikor a magyarság Kárpátalján már államot alapított. Tehát nevetséges, hogy a tatárok őshonosak, a magyarok meg nem őshonosak. Megjegyzem, őshonosabbak, mint az ukránok, mert Kárpátalján kétségtelenül a magyarság alapított először államot. Tehát ha a tatárokat megilleti az őshonos kisebbség státusza, illessen meg minket is, és akkor ez már egy jó alap arra, hogy megállapodjunk.

És az is úgy van, ahogyan Szászfalvi képviselő úr mondta, hogy az egyházi intézményrendszer nemcsak hitéleti szempontból fontos, hanem a határon túli magyarság megtartása szempontjából is. A katolikus, latin és görögkatolikus - főleg Kárpátalján - és a református intézményrendszer kulcsfontosságú, mert nemcsak vallásilag, hanem nemzettudat értelmében is a magyarság megtartó erejét jelentik az egyházi iskolák és intézmények.

Herczeg Tamás képviselő úrnak is csak megköszönni tudom, amit mondott. Valóban, sok magyarországi diák hallgat át a Sapientiára vagy például református hallgatók a Selye Jánosra. Össze kell, hogy érjen minél inkább - és ezért mondtam, hogy mi inkább katalizátorok vagyunk - az oktatásban és az élet minden területén a határon túli magyarság és az anyaországi magyarság.

És hogy egyébként ez milyen jól működik: *(Herczeg Tamás felé fordulva)* amikor a kolbásztöltő fesztivált csináltatok Békéscsabán, az erdélyi barátaim képesek voltak lemondani az év legjobb hajtását csak azért, hogy a kolbásztöltő fesztiválon ott lehessenek *(Derültség.)*, ami mutatja a képviselő úr választókerületének a beágyazottságát a határon túli világba.

A gazdaság monitoringozása tekintetében egyébként a Pénzügyminisztériumtól és a Külgazdasági és Külügyminisztériumtól vannak az adatok, amelyek a magyar szisztémát használják a határon túli gazdaságfejlesztés elemzésében, értékelésében. És ott ez a mentorprogram, ami nagyon eredményes, nagyon tanulságos és nagyon jól működik.

Jakab István képviselő úrnak, alelnök úrnak szintén csak köszönetet tudok mondani. A nemzet kenyere mindig valóban érzelmileg is egy megélhetősége az egyetemes magyarság együvé tartozásának. Tényleg szimbolikusan gyönyörű, ahogyan a búza összefolyik. Kicsit talán, ahogyan a vérszerződésnél a kehelyben összefolyik a törzsek vére, hasonló, ahogyan összeöntik a malomban a magyarság búzáját, amiből

kijön a magyarság kenyere. Tényleg egy nagy megtartó erőt és egy érzelmi gazdagságot jelent.

Külön szeretném megköszönni a gazdaszövetségek közötti együttműködést. Itt is az, hogy vérerekkel hálózunk be az egész Kárpát-medencét, hajszálgyökerekkel, kulcsfontosságú a szakmai szervezetek együttműködése is. Jakab képviselő úrnak csak megköszönni tudom a gazdaszervezetek nagyon szoros együttműködését. És köszönöm szépen a meghívást, ott leszek.

Pánczél Károly elnök urunknak külön szeretném megköszönni, hogy Duray Miklósról és Pásztor Istvánról megemlékezett. Azt gondolom, és ez nehezen vitatható, hogy Duray Miklós szellemi értelemben a határon túli magyarság legnagyobb formátumú személyisége, amit ő a Csemadokkal és egyáltalán szellemileg létrehozott, az egyedülálló, és fundamentuma a határon túli magyarság megmaradásának.

Pásztor István pedig a legnagyobb formátumú határon túli magyar vezetőként valóban bemutatta azt, hogy mit jelent az, hogy összefogni a vajdasági magyarságot, beleértve egyébként a vegyes házasságokat is, zárójelben. És valóban, Pásztor István szava megkerülhetetlen volt Belgrádban is, Budapesten is.

És miután a nemzetiségpolitika is hozzám tartozik, egy mondatot engedjenek meg ebben a vonatkozásában is. Én azt gondolom a magyarországi nemzetiségek tekintetében, hogyha két állam, Magyarország és az adott utódállam viszonya rossz, mint például Ukrajna vonatkozásában, abból semmi negatívum nem háramolhat át az őshonos magyarországi ukránokra. Tehát a magyarországi ukránok nem felelősek azért a viszonyért, ami Magyarország és Ukrajna között van. Tehát a negatívumokból a magyarországi ukránokra semmi nem háramolhat vissza negatívum. Viszont pozitívum, mondjuk, a szerb-magyar viszonyból, méltó és igazságos, ahogyan Alexov Lyubomir szószóló úr és Pásztor István egy-egy szerb-magyar kormányúléson kipréseltek mindent a magyarországi szerbek és a vajdasági magyarság számára. Az példaértékű volt. Következésképpen méltó és igazságos, hogy ezekből a gyümölcsökből ők különös módon is részesedjenek.

Elnök úr, a Minority SafePackért küzdünk. A FUEEN-t támogatjuk, ugye, Vincze Loránt képviselő úr ennek a fő mozgatórugója. Őszintén szólva, nagy reményeket nem fűzök hozzá, de azt gondolom, hogy másodlagos, hogy van-e realitása vagy nincs realitása, hogy az EU-ban érvényesíteni tudjuk a magyar kisebbségi érdekeket, ott kell lennünk. Ott kell lennünk az európai Unióban, ott kell lennünk az Európai Unió pártcsaládjában, ott kell lennünk a Bizottságban, és minden alkalommal el kell mondani, hogy a kisebbségi jogok az Európai Unió identitásának a lényegét alkotják, a kisebbségi jogok emberi jogok a közösség szintjén, és ezért fönnyel tartani a témát. És előbb-utóbb azért lesz belőle valami. És én azt tudom mondani, hogy a magyar állam minden segítséget megad a FUEEN-en keresztül is és konkrétan a Minority SafePackhez, illetve a székelyföldi kezdeményezéshez, hogy napirenden tartjuk ezt a kérdést. Ahogyan Arany János mondta: „Van hallgatód? nincsen?/Te mondd, ahogy isten/Adta mondanod”.

Tehát nekünk mindig, minden alkalommal, minden létező fórumon a magyar nemzet ügyét fenn kell tartanunk. Egy dolog biztos: aki nincs ott, az nincs. Aki nincs ott, az nem fogja tudni megjeleníteni a magyarság problémáit. Visszatérve oda, amit Molnár Zsolt mondott: mindenkinek a saját területén, a saját pártcsaládjában kell a magyar nemzeti érdeket érvényesíteni. Amit én csak megköszönni tudok a bizottságnak, és még egyszer köszönöm, hogy itt lehettem.

ELNÖK: Köszönjük szépen, miniszterelnök-helyettes úr. Köszönöm szépen a tájékoztatóját, köszönöm szépen a reakcióját, válaszait, amit adott az alelnök urunknak, a bizottság tagjainak. Köszönjük szépen önnek a szolgálatot; nemcsak a tájékoztatót, hanem a szolgálatot, amelyet végez; államtitkár úrnak és kedves kollégáknak is köszönjük a munkájukat.

Találkozunk a héten, hiszen Diaszpóra Tanács és Magyar Állandó Értekezlet lesz, úgyhogy folytatjuk tovább a nemzetpolitikát a héten is, és jövőre is várjuk nagyon nagy tisztelettel. Köszönöm szépen. Ezt a napirendi pontot lezárom.

A nyílt ülés berekesztése

Szeretném közölni a bizottsággal, hogy terveink szerint 12 órától - tehát pár perc múlva - zárt ülésen folytatjuk a bizottsági ülésünket, nagykövetjelölti meghallgatás lesz. Kérem, hogy 12 órától is tudjuk még biztosítani a határozatképességet. Köszönöm.

(A nyílt ülés befejezésének időpontja: 11 óra 51 perc.

A bizottság 12.00 órától zárt ülésen folytatta munkáját, amelyről külön jegyzőkönyv készült.)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Prin Andrea és Podmaniczki Ildikó